

UCHWAŁA Nr XXVI/172/09
RADY MIEJSKIEJ W ŻMIGRODZIE
z dnia 13 lutego 2009 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2008-2013**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. z 2001 r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) Rada Miejska w Żmigrodzie uchwala, co następuje :

§ 1 Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008-2013 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Żmigrodzie
mgr inż. Jan Czyżowicz

RADA MIEJSKA W ŻMIGRODZIE
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI/172/09
Rady Miejskiej w Żmigrodzie
z dnia 13.02.2009r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH NA
LATA 2008-2013**

SPIS TREŚCI	STRONA
I WSTĘP	1
II PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICZY	4
III CHARAKTERYSTYKA GMINY ŻMIGRÓD	5
1. Informacje ogólne	5
2. Położenie administracyjne	5
3. Położenie geograficzne	6
IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	8
1. Ankieta dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013	8
2. Wyniki ankiety dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013 przeprowadzonej w mieście Żmigród	12
3. Wyniki ankiety dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013 przeprowadzonej na terenach wiejskich	16
V ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	20
VI DANE WTÓRNE INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ZA ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	21
1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	21
2. Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy	25
3. Komisariat Policji w Żmigrodzie	33
4. Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Żmigrodzie	37
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie	49
VII MISJA	55
VIII CEL STRATEGII	55
IX MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	57
X UWAGI KOŃCOWE	58

I WSTĘP

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych wyżej aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej oraz budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego

będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup. Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Opracowując i realizując strategię należy wziąć pod uwagę, że problemy społeczne naszej gminy są ściśle związane ze sferą ekonomiczną, edukacyjną, zdrowotną i mieszkalnictwem naszego regionu. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę, że nawet najlepsza sytuacja ekonomiczna nie chroni przed problemami społecznymi, jedynie może spowodować zmiany w natężeniu występowania poszczególnych problemów. Opracowując tę strategię wzięto również pod uwagę inne opracowane i przyjęte do realizacji w naszej gminie strategie czy programy, a w szczególności:

- Strategię Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Żmigród,

- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Trzebnickiego na lata 2007 – 2013
a także zadania gminy wynikające z obowiązujących przepisów prawnych.

II PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICZY.

Prace nad tworzeniem strategii prowadzone były przez Zespół powołany Zarządzeniem Nr 14/08 Burmistrza Gminy Żmigród z dnia 14 czerwca 2008 r. w sprawie powołania zespołu do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w następującym składzie:

- Smoliński Wojciech – Przewodniczący Zespołu
- Bienias Waław
- Brumirska Małgorzata
- Kondracka Ewelina
- Krysztofiak Elżbieta
- Pastwik Janina
- Pelc Maria

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe w wyniku prac Zespołu. Diagnozę problemów społecznych występujących na terenie Gminy Żmigród sporządzono w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskane w toku bieżącej analizy działalności, dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie, Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy, Komendy Policji w Żmigrodzie, Urzędu Miejskiego w Żmigrodzie, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Żmigrodzie, Urzędu Statystycznego we Wrocławiu.

Diagnoza będzie systematycznie modyfikowana po przeprowadzanych badaniach ankietowych różnych środowisk i grup społecznych.

W oparciu o diagnozę opracowana została ramowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata. Dokument jest syntezą kierunków strategicznych dla polityki społecznej Gminy Żmigród.

W procesie realizacji strategii w wyniku prowadzonego monitoringu wytyczone kierunki będą aktualizowane. Przyjęcie strategii otwiera proces długoterminowego planowania polityki społecznej w naszej gminie.

Cele strategii rozwiązywania problemów społecznych są zgodne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żmigród.

III CHAREKTERYSTYKA GMINY ŻMIGRÓD

1. Informacje ogólne

Miasto i Gmina Żmigród – należy do grupy gmin o charakterze miejsko - wiejskim jest w tej kategorii jedną z większych gmin województwa dolnośląskiego. Obszar Gminy wynosi 293.0 km² i jest zamieszkały przez 15 081 mieszkańców, co plasuje gminę na 7 miejscu pod względem powierzchni oraz na 22 miejscu pod względem liczby mieszkańców w województwie dolnośląskim, spośród gmin wiejskich i miejsko - wiejskich. Samo miasto liczy 6 556 (dane na 31 października 2008 r.) mieszkańców, tj. 43 % ogółu ludności gminy. Miasto pełni funkcje centrum gospodarczo - handlowo – administracyjnego. Na terenach wiejskich zamieszkuje 8 525 osób.

2. Położenie administracyjne

Administracyjnie gmina Żmigród położona jest w województwie dolnośląskim, powiecie trzebnickim. Gmina należy do typowych gmin miejsko - wiejskich z wyraźnie wykształconym ośrodkiem stołecznym, mieszczącym się w mieście Żmigród. Liczy 30 sołectw. Gmina zajmuje północno - zachodnią część powiatu trzebnickiego leżącego w północnej części Dolnego Śląska. Gmina od wschodu graniczy z gminą Milicz i na niewielkim odcinku z gminą Trzebnica od południa z gminą Prusice od zachodu z gminą Wińsko i Wąsosz zaś od północy z gminą Rawicz, dwie ostatnie gminy znajdują się już na obszarze wielkopolski. Granice gminy stanowią północno - zachodnie

granice powiatu trzebnickiego.

Jak wspomniano gmina leży na północnych krańcach Dolnego Śląska, który jest krainą historyczno - etnograficzną w południowo - zachodniej Polsce, obejmującą ziemie położone po obu stronach środkowej Odry, pomiędzy okolicami Brzegu Opolskiego a Nysą Łużycką. Dolny Śląsk wchodzi w obręb regionów fizyczno - geograficznych: Sudetów, Niziny Śląskiej, Niziny Śląsko - Łużyckich, Wału Trzebnickiego, Obniżenia Milicko - Głogowskiego, Wzniesień Zielonogórskich.

3. Położenie geograficzne

Omawiany obszar wg regionalizacji fizyczno - geograficznej J. Kondrackiego należy do: Strefy Lasów mieszanych => Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego => Podprowincji Niziny Środkowopolskiej => Makroregionu Obniżenie Milicko - Głogowskie. Zasięgiem swym obejmuje znaczną część mezoregionu Kotliny Żmigrodzkiej, która z kolei dzieli się na trzy mikroregiony Kotlinę Środkowej Baryczy, Równinę Prusicką oraz Równinę Czeszowską.

Makroregion Obniżenie Milicko - Głogowskie to rozległy obszar oddzielający pasmo Wału Trzebnickiego od obszaru Niziny Południowo - Wielkopolskiej w postaci równoleżnikowego zagłębienia pradolinne od południa otoczonego wzgórzami Dalkowskimi i Trzebnickimi, od północy Wzniesieniami Zielonogórskimi oraz polodowcowymi wysoczyznami Leszczyńską i Kaliską. Obniżenie powstało podczas postępu lodowca stadiału Warty i było wykorzystywane przez odpływające ku zachodowi wody lodowcowe; zachodnia część jest odwadniana przez Odrę, wschodnia przez jej prawy dopływ Barycz; w kotlinach Żmigrodzkiej i Milickiej powstały doskonałe warunki do hodowli ryb, dno doliny zajmują duże stawy rybne, częściowo o charakterze zbiorników naturalnych. Obniżenie Milicko - Głogowskie dzieli się na następujące części: Obniżenie Nowosolskie, Pradolinę Głogowską, Kotlinę Żmigrodzką i Kotliną Milicką. Całe Obniżenie wykorzystuje dolina Baryczy, która jest osią makroregionu o równoleżnikowym przebiegu. W środkowej części Obniżenia leży gmina Żmigród. Gmina zajmuje południową część Kotliny Żmigrodzkiej, zaś północną stanowi obszar gminy Rawicz. Południowa część gminy różni się nieco od północnej gdyż należy do obszaru Równiny Prusickiej, którą stanowi niewielki płaskowyż, urozmaicony płytko wciętymi dolinami lokalnych cieków, głównie Sasicznicy, Krępej czy Poręby i ich niewielkich dopływów. Obszar ten w większości jest krainą rolniczą, czemu sprzyja klimat, jeden z najcieplejszych w Polsce. Obszary o słabszych, piaszczystych glebach pokrywają w większości lasy (Pradolina Baryczy). Kotliny Środkowej Baryczy i Równina Prusicka, na których leży gmina mają zbliżone cechy morfologiczne. Są to naturalne regiony w południowo - zachodniej Polsce

wchodzące w skład Obniżenia Milicko - Głogowskiego położone na obydwu brzegach Baryczy. Obszar płaski, wznoszący się ku południu gdzie teren zaczyna się bardzo nieznacznie wznosić w kierunku wzniesienia Grzbietu Trzebnickiego. Średnie i słabe gleby nie sprzyjają specjalnie rolniczemu wykorzystaniu terenu, obszar Kotliny Żmigrodzkiej jest w znacznym stopniu zalesiony a większe kompleksy leśne występują na północny - wschód od Żmigrodu. Centralnie przez Obniżenie Milicko - Głogowskie przebiega holocenańska dolina Baryczy, którą tworzy dno doliny rzeki wraz z równoległe do niej płynącymi Sasiczną i Orlą. Dolina ma ok. 10 km szerokości i wypełniona jest plejstocenańskimi i holocenańskimi osadami rzecznyymi. Obszar Kotliny Żmigrodzkiej jest obszarem o stosunkowo monotonnej rzeźbie typowej dla powierzchni akumulacji rzecznej. Wyróżnia się tu trzy zasadnicze poziomy (tarasy) erozyjno - denudacyjne i erozyjno - akumulacyjne powstałe w okresach zlodowaceń stadiału mazowiecko - podlaskiego, północnopolskiego oraz w holocenie. Niegdyś obszar ten był w całości siedliskiem hydrogenicznym rozciągającym się daleko poza granie gminy. Od stuleci w dolinie trwały różnego rodzaju prace melioracyjne mające na celu pozyskanie terenów pod uprawę. Pozostałością po tych pracach są charakterystyczne znaczne powierzchnie stawów w całej środkowej i górnej części doliny Baryczy, liczne kanały i rowy melioracyjne. Sieć wodna na tym obszarze jest bardzo bogata ale też i w znacznym stopniu sztucznie przekształcona. Występuje mozaika łąk, pastwisk, lasów i pól uprawnych, przy czym dominują obszary leśne. Znaczny odsetek stanowią również tereny podmokłe, rozciągające się na fluwialnych osadach głównie Baryczy. Pradolina Baryczy to również stary szlak handlowy z rozwiniętym od odległych historycznie osadnictwem.

IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Ankieta dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013.

Ankieta ma na celu zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na terenie gminy Żmigród.

1. Płeć

- kobieta
- mężczyzna

2. Wiek

- do 20 lat
- 20 – 25 lat
- 25 – 35 lat
- 35 – 50 lat
- powyżej 50 lat

3. Miejsce zamieszkania

- miasto
- wieś

4. Wykształcenie

- podstawowe
- zawodowe
- średnie ogólnokształcące
- średnie zawodowe
- średnie policealne
- wyższe

5. Stan rodziny

- osoba samotna
- od 2 do 5 osób
- od 5 do 7 osób
- powyżej 7 osób

6. Ile jest dzieci w Pani/Pana rodzinie?

- 0
- od 1 do 3
- od 3 do 6
- powyżej 6

7. Jakie jest Pani/Pana źródło utrzymania?

- praca zarobkowa (np. umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło)
- świadczenie emerytalne/rentowe
- zasiłki z GOPS
- jestem na utrzymaniu innych osób
- inne (proszę podać jakie) .....

8. Czy jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

- Tak
- Nie (proszę przejść do pytania 12)

9. Jak długo jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

- poniżej 2 lat
- od 2 do 3 lat
- od 3 do 5 lat
- od 5 do 10 lat
- powyżej 10 lat

10. Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y podjęciem jakiejkolwiek pracy?

- Tak
- Nie

11. Czy szuka Pani/Pan pracy?

- Tak
- Nie

12. Czy jest Pani/Pan osobą niepełnosprawną?

- Tak
- Nie (proszę przejść do pytania 14)

13. Proszę podać stopień niepełnosprawności

- lekki
- umiarkowany
- znaczny
- częściowa niezdolność do pracy (III grupa)
- całkowita niezdolność do pracy (II grupa)
- całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa)

14. Czy w Pani/Pan najbliższej rodzinie jest osoba niepełnosprawna?

- Tak
- Nie (proszę przejść do pytania 16)

15. Proszę podać stopień niepełnosprawności

- lekki
- umiarkowany
- znaczny
- częściowa niezdolność do pracy (III grupa)
- całkowita niezdolność do pracy (II grupa)
- całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa)

16. Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w bezpłatnych kursach/szkoleniach?

- Tak
- Nie (jeżeli nie, proszę przejść do pytania 18)

17. Z jakich kursów/szkoleń chce Pani/Pan korzystać?

- kurs językowy (proszę podać jaki) .....
- prawa jazdy (proszę wskazać kat.) .....
- spawalniczy
- murarski
- ślusarski
- palacza
- operator wózków widłowych
- krawiecki
- gastronomiczny
- komputerowy
- fryzjerski
- obsługa kasy fiskalnej
- samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej
- inny (proszę wpisać jakich) .....

18. Z jakich porad chce Pani/Pan korzystać bezpłatnie?

- prawnika
- pedagoga
- doradcy zawodowego
- psychologa dla dzieci
- psychologa dla osób dorosłych
- logopedy
- innych (proszę wpisać jakich) .....

19. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania?

- Tak (jeżeli tak, proszę przejść do pytania 21)
- Nie

20. Proszę wskazać miejsca szczególnie niebezpieczne w Pani/Pana miejscu zamieszkania?

- przystanek autobusowy
- miejsca słabo oświetlone
- dworzec PKP, PKS
- park
- inne (proszę wpisać jakie) .....

21. Którą z niżej wymienionych organizacji wspomagających rodzinę zna Pani/Pan?

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w świetlicy socjoterapeutycznej „Tęcza” w Żmigrodzie (prawnik, psycholog)
- Powiatowy Urząd Pracy w Żmigrodzie

22. Proszę zaznaczyć problemy jakie Państwo zauważają w swoim miejscu zamieszkania?

- trudności z dojazdem do miasta
- bezrobocie
- alkoholizm
- narkomania
- wychowawcze z dziećmi
- słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych
- samotność
- mała oferta szkół średnich
- słaby dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów użytku publicznego (urzędu, placówek kultury, szkół, przedszkola, itp.)
- przestępczość
- przemoc
- brak ofert kulturalnych
- brak miejsc w przedszkolu
- brak przedszkoli na wsi
- brak przedszkoli i szkół dla osób niepełnosprawnych
- brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych
- brak dojazdu na zajęcia pozalekcyjne
- brak zorganizowanych zajęć dla dzieci z terenów wiejskich

2. Wyniki ankiety dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013 przeprowadzonej w mieście Żmigród.

Płeć

kobieta	44	57%
mężczyzna	33	43%

Jakie jest Pani/Pana źródło utrzymania?

praca zarobkowa (np. umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło)	50	65%
świadczenie emerytalne/rentowe	7	9%
zasiłki z GOPS	5	6%
jestem na utrzymaniu innych osób	11	14%
działalność gospodarcza	3	4%
staż	1	2%

Czy jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

Tak	12	16%
Nie (proszę przejść do pytania 12)	65	84%

Jak długo jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

poniżej 2 lat	2	17%
od 2 do 3 lat	3	25%
od 3 do 5 lat	1	8%
od 5 do 10 lat	1	8%
powyżej 10 lat	5	42%

Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y podjęciem jakiejkolwiek pracy?

Tak	9	75%
Nie	3	25%

Czy szuka Pani/Pan pracy?

Tak	9	75%
Nie	3	25%

Czy jest Pani/Pan osobą niepełnosprawną?

Tak	7	9%
Nie (proszę przejść do pytania 14)	70	91%

Proszę podać stopień niepełnosprawności

lekki	3	43%
umiarkowany	1	14%

znaczny **3 43%**
 częściowa niezdolność do pracy (III grupa) **0**
 całkowita niezdolność do pracy (II grupa) **0**
 całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa) **0**

Czy w Pani/Pan najbliższej rodzinie jest osoba niepełnosprawna?

Tak **23 30%**
 Nie (proszę przejść do pytania 16) **54 70%**

Proszę podać stopień niepełnosprawności

lekki **1 4%**
 umiarkowany **7 30%**
 znaczny **15 66%**
 częściowa niezdolność do pracy (III grupa) **0**
 całkowita niezdolność do pracy (II grupa) **0**
 całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa) **0**

Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w bezpłatnych kursach/szkoleniach?

Tak **39 51%**
 Nie (jeżeli nie, proszę przejść do pytania 18) **38 49%**

Z jakich kursów/szkoleń chce Pani/Pan korzystać?

kurs językowy		
- j. angielski	16	21%
- j. niemiecki	10	13%
- j. francuski	1	1%
prawa jazdy		
- kategoria A	1	1%
- kategoria B	6	8%
- kategoria C	2	3%
- kategoria D-E	1	1%
spawalniczy	1	1%
murarski	0	0%
ślusarski	1	1%
palacza	1	1%
operator wózków widłowych	3	4%
krawiecki	2	3%
gastronomiczny	3	4%
komputerowy	11	15%
fryzjerski	2	3%
obsługa kasy fiskalnej	1	1%
samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej	12	16%

samotność	2	0,5 %
mała oferta szkół średnich	15	5%
słaby dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów użytku publicznego (urzędu, placówek kultury, szkół, przedszkola, itp.)	20	6%
przestępczość	10	3%
przemoc	9	3%
brak ofert kulturalnych	35	11%
brak miejsc w przedszkolu	12	4%
brak przedszkoli na wsi	12	4%
brak przedszkoli i szkół dla osób niepełnosprawnych	13	4%
brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych	13	4%
brak dojazdu na zajęcia pozalekcyjne	3	1%
brak zorganizowanych zajęć dla dzieci z terenów wiejskich	12	3,5 %

3. Wyniki ankiety dla potrzeb opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2008 – 2013 przeprowadzonej na terenach wiejskich.

Płeć

kobieta	118	54%
mężczyzna	99	46%

Jakie jest Pani/Pana źródło utrzymania?

praca zarobkowa (np. umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło)	105	49%
świadczenie emerytalne/rentowe	29	13%
zasiłki z GOPS	17	8%
jestem na utrzymaniu innych osób	40	18%
inne (proszę podać jakie): rolnik	20	9%
działalność gospodarcza	5	3%
prace społecz. użyteczne	1	1%

Czy jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

Tak	53	24%
Nie (proszę przejść do pytania 12)	164	76%

Jak długo jest Pani/Pan osobą bezrobotną?

poniżej 2 lat	13	25%
od 2 do 3 lat	5	9%
od 3 do 5 lat	5	9%
od 5 do 10 lat	14	27%
powyżej 10 lat	16	30%

Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y podjęciem jakiegokolwiek pracy?

Tak	41	77%
Nie	12	23%

Czy szuka Pani/Pan pracy?

Tak	36	68%
Nie	17	32%

Czy jest Pani/Pan osobą niepełnosprawną?

Tak	12	6%
Nie (proszę przejść do pytania 14)	205	94%

Proszę podać stopień niepełnosprawności

lekki	8	67%	
umiarkowany	3	25%	
znaczny	1	8%	
częściowa niezdolność do pracy (III grupa)			0
całkowita niezdolność do pracy (II grupa)			0
całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa)			0

Czy w Pani/Pan najbliższej rodzinie jest osoba niepełnosprawna?

Tak	42	19%	
Nie (proszę przejść do pytania 16)	175	81%	

Proszę podać stopień niepełnosprawności

lekki	18	43%	
umiarkowany	13	31%	
znaczny	11	26%	
częściowa niezdolność do pracy (III grupa)			0
całkowita niezdolność do pracy (II grupa)			0
całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji (I grupa)			0

Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w bezpłatnych kursach/szkoleniach?

Tak	121	56%	
Nie (jeżeli nie, proszę przejść do pytania 18)	96	44%	

Z jakich kursów/szkoleń chce Pani/Pan korzystać?

kurs językowy			
- j. angielski	27	10%	
- j. niemiecki	10	4%	
- j. francuski	1	0,5%	
- j. włoski	1	0,5 %	
prawa jazdy			
- kategoria B	18	6%	
- kategoria C	10	4%	
- kategoria D-E	12	5%	
spawalniczy	15	5%	
murarski	14	5%	
ślusarski	4	1%	
palacza	5	1%	
operator wózków widłowych	20	7%	
krawiecki	9	3%	
gastronomiczny	11	4%	
komputerowy	45	16%	

fryzjerski	15	5%	
obsługa kasy fiskalnej	21	8%	
samodzielne prowadzenie działalności gospodarczej	39	14%	
inny (proszę wpisać jakich)	0		

Z jakich porad chce Pani/Pan korzystać bezpłatnie?

prawnika	135	40%	
pedagoga	19	6%	
doradcy zawodowego	79	23%	
psychologa dla dzieci	30	9%	
psychologa dla osób dorosłych	30	9%	
logopedy	43	12%	
innych (proszę wpisać jakich): lekarz specjalista	3	1%	

Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania?

Tak (jeżeli tak, proszę przejść do pytania 21)	172	80%
Nie	45	20%

Proszę wskazać miejsca szczególnie niebezpieczne w Pani/Pana miejscu zamieszkania?

przystanek autobusowy	25	11%
miejsca słabo oświetlone	43	20%
dworzec PKP, PKS	19	9%
park	3	1%
inne (proszę wpisać jakie): brak takich miejsc	127	59%

Którą z niżej wymienionych organizacji wspomagających rodzinę zna Pani/Pan?

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	150	42%
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	37	10%
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	37	10%
Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w świetlicy socjoterapeutycznej „Tęcza” w Żmigrodzie (prawnik, psycholog)	12	3%
Powiatowy Urząd Pracy w Żmigrodzie	121	35%

Proszę zaznaczyć problemy jakie Państwo zauważają w swoim miejscu zamieszkania?

trudności z dojazdem do miasta	120	11%
bezrobocie	88	8%
alkoholizm	114	10%
narkomania	8	0,5%

wychowawcze z dziećmi	46	4%
słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych	116	11%
samotność	14	1%
mała oferta szkół średnich	34	3%
słaby dostęp osób niepełnosprawnych do obiektów użytku publicznego (urzędu, placówek kultury, szkół, przedszkola, itp.)	29	3%
przestępczość	23	3%
przemoc	22	3%
brak ofert kulturalnych	114	10,5%
brak miejsc w przedszkolu	12	1%
brak przedszkoli na wsi	93	10%
brak przedszkoli i szkół dla osób niepełnosprawnych	15	1%
brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych	26	2%
brak dojazdu na zajęcia pozalekcyjne	58	5%
brak zorganizowanych zajęć dla dzieci z terenów wiejskich	133	13%

Gmina Żmigród jest gminą miejsko – wiejską, stąd problemy społeczne jakie występują na jej obszarze są bardzo różnorodne. Z przeprowadzonej na terenie Gminy ankiety wynika, że do najczęściej występujących problemów należy zaliczyć:

- alkoholizm,
- bezrobocie,
- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- przemoc w rodzinie,
- problemy wychowawcze z dziećmi,
- słaby dostęp do specjalistycznych usług zdrowotnych,
- brak ofert kulturalnych,
- brak przedszkoli na wsi,
- brak zorganizowanych zajęć dla dzieci ze środowisk wiejskich.

V ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasoby gminne oraz inne zasoby zlokalizowane na terenie gminy Żmigród

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – realizuje zadania własne gminy i zlecone zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., zatrudnia pracowników socjalnych prowadzących pracę socjalną;
2. Środowiskowy Dom Samopomocy „Pałacyk”;
3. Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy;
4. Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza” - wspiera rozwój dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
5. Świetlica Środowiskowa „Wesołe Dzieciaki” w Barkowie - wspiera rozwój dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Trzebnicy;
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – powołana przez Burmistrza Gminy – zajmuje się motywowaniem do terapii osób uzależnionych i nadużywających alkoholu;
8. Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych i członków ich rodzin – jest miejscem, gdzie można uzyskać pomoc psychologa, prawnika;
9. Kuchnia św. Wincentego a' Paulo – zapewnia gorący posiłek osobom ubogim;
10. Biuro Świadczeń Rodzinnych – w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – wspomaga rodziny poprzez wypłatę świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych;
11. Zespół Placówek Kultury – zapewnia organizację czasu wolnego dzieciom, młodzieży i dorosłym;
12. Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne – zapewnia bezpłatną naukę i wychowanie;
13. Gminne Centrum Informacji – pomoc w adaptacji zawodowej oraz partner do realizacji projektów unijnych;
14. Centrum Kształcenia Na Odległość Na Wsiach – promuje kształcenie przez całe życie;
15. Publiczny Zespół Lecznictwa Ambulatoryjnego – zapewnia podstawową, bezpłatną opiekę medyczną;
16. organizacje pozarządowe – realizują zadania własne gminy w oparciu o ogłaszane konkursy ofert.

VI DANE WTÓRNE INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ZA ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie

Ustawa o pomocy społecznej określa iż osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie rozwiązać wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia mogą być beneficjentami świadczeń pomocy.

Poniższa tabela przedstawia liczbę i strukturę rodzin korzystających z różnych form wsparcia.

Przez rodzinę należy rozumieć osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Tab. 1 Liczba i struktura rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2003 – 2007

Lp.	Ilość i struktura rodzin	2003	2004	2005	2006	2007
1	Rodziny	726	560	505	516	453
	miasto	255	188	187	189	168
	wieś	471	372	318	327	285
2	Rodziny jednoosobowe	135	106	116	150	132
	miasto	65	56	60	80	58
	wieś	70	50	56	70	74
3	Rodziny z dziećmi	435	355	269	269	225
	miasto	136	94	97	78	68
	wieś	299	261	199	191	157
4	Rodziny emerytów i rencistów	215	164	161	208	181
	miasto	77	54	65	91	64
	wieś	138	110	96	117	117
5	Rodziny niepełne	77	80	82	76	70
	miasto	26	27	29	31	25
	wieś	51	53	53	45	45

Źródło: Roczne sprawozdania GOPS (lata 2003 - 2007)

Wnioski:

Liczba rodzin ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej zmalała. Tendencja ta utrzymuje się od roku 2004 (wejście w życie nowych zasad przyznawania świadczeń rodzinnych).

W roku 2007 spadek udzielanych świadczeń z pomocy społecznej o 12% w stosunku do roku 2006 i o 19% w stosunku do roku 2004.

Przyczyny:

- 1) poprawa sytuacji materialnej rodzin w wyniku podjęcia zatrudnienia lub uzyskania wyższych świadczeń rodzinnych,
- 2) niechęć rodzin do dzielenia się problemami z pracownikami socjalnymi (wywiady środowiskowe przeprowadzane w miejscu zamieszkania). Inaczej można to nazwać brakiem zgody na wtrącanie się w życie rodziny osób postronnych.

Niezależnie od liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej proporcja podziału rodzin z miasta i z terenów wiejskich od lat jest podobna i stanowi 37% - rodziny z miasta i 63% - rodziny z terenów wiejskich.

Znacząco wzrósł udział rodzin jednoosobowych, które w statystyce rodzin korzystających z pomocy społecznej stanowią 29%, podczas gdy w roku 2004 stanowiły 19% przy czym proporcja miasto/gmina kształtuje się w ten sposób, iż maleje liczba gospodarstw jednoosobowych w mieście a wzrasta w środowiskach wiejskich. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku rodzin emerytów i rencistów. Udział rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej wzrósł z 29% w 2004 r. do 40% w 2007 r. Przy czym proporcja miasto/wieś w latach 2004 – 2007 wygląda podobnie przez te lata i wynosi: miasto ok 35%, wieś 65%.

Liczba rodzin z dziećmi wykazuje tendencję malejącą. W roku 2004 rodziny z dziećmi stanowiły ok 63% ogółu rodzin a w roku 2007 49%, w tym rodziny w mieście to 30% a na terenach wiejskich 70 %.

Przyczyny malejącej liczby rodzin z dziećmi wskazują na:

- 1) przejście do systemu świadczeń rodzinnych i uzyskanie wysokich świadczeń często wykluczających uzyskanie świadczeń z pomocy społecznej,
- 2) członkowie młodych rodzin mają większe możliwości podjęcia pracy zawodowej,
- 3) większe możliwości dodatkowego zarobkowania,
- 4) malejąca liczba urodzeń.

Wzrastająca liczba rodzin jednoosobowych oraz rodzin emerytów i rencistów wskazuje na:

- 1) wzrost osób bez świadczeń rentowych i emerytalnych, które z uwagi na stan zdrowia mają problemy z podjęciem zatrudnienia,
- 2) znaczny wzrost kosztów utrzymania, w tym kosztów lekarstw i leczenia, opłat za czynsz i media powoduje problemy finansowe jednoosobowych

- gospodarstw domowych,
 3) brak możliwości dodatkowego zatrudnienia ze względu na wiek i stan zdrowia.

Najczęstszymi przyczynami ubiegania się o pomoc z GOPS są: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, alkoholizm, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietność. Powodem przyznania pomocy są także zdarzenia losowe, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomność, sieroctwo i coraz częściej ujawniana przemoc w rodzinie.

Tab. 2 Główne przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2003- 2007

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną				
		2003 r. (726)	2004 r. (560)	2005 r. (505)	2006 r. (516)	2007 r. (453)
1.	Ubóstwo	589 (81%)	488 (87%)	374 (74%)	386 (75%)	296 (63%)
	miasto	199	157	163	177	108
	wieś	390	331	211	209	188
2.	Bezrobocie	531 (73%)	434 (77,5%)	350 (69%)	314 (61%)	243 (53,6%)
	miasto	172	145	123	113	91
	wieś	359	289	227	201	152
3.	Niepełnosprawność	234 (32%)	169 (30%)	158 (31%)	176 (34%)	171 (37,7%)
	miasto	86	61	56	80	69
	wieś	148	108	99	96	102
4.	Długotrwała choroba	288 (40%)	179 (32%)	51 (%)	179 (35%)	194 (42,8%)
	miasto	105	56	15	59	73
	wieś	183	123	36	120	121
5.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	74 (10,2%)	39 (7%)	44 (8%)	95 (18%)	41 (3%)
	miasto	24	18	15	33	14
	wieś	50	21	29	62	27
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychow.	88 (12%)	47 (8,4%)	58 (11%)	46 (9%)	49 (10,8%)
	miasto	19	19	28	17	15
	wieś	69	28	30	29	34

7.	Alkoholizm		88 (12%)	67 (12%)	9 (2%)	68 (14%)	55 (12,1%)
		miasto	36	21	6	32	24
		wieś	52	46	3	36	31

Źródło : Roczne sprawozdania GOPS (lata 2003 - 2007)

Wnioski:

Maleje liczba osób ubogich, co łączy się z poprzednimi wnioskami, że maleje liczba rodzin, w których dochód jest poniżej kryterium dochodowego, a wzrasta liczba rodzin, które posiadają dochody powyżej kryterium dochodowego (np. rodziny emerytów i rencistów mają dochody powyżej poziomu ubóstwa, a nie radzą sobie z trudną sytuacją życiową.

Maleje liczba rodzin z problemem bezrobocia, chociaż w dalszym ciągu brak zatrudnienia to główna przyczyna korzystania z pomocy społecznej – 53,6% ogółu rodzin (w 2004 roku – 77,5%).

Wzrasta liczba rodzin, w których problemem jest długotrwała choroba i jest to druga przyczyna korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W 2007 roku – 42,8% ogółu rodzin (w 2004 roku – 32%).

Niepełnosprawność to trzecia w kolejności przyczyna ubiegania się o pomoc. Rodziny, w których występuje niepełnosprawność stanowią 37,7% ogółu rodzin (w 2004 roku – 30%).

Pozostałe przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną tj. potrzeba ochrony macierzyńskiej, bezradność, alkoholizm, przemoc w rodzinie utrzymują się w analizowanych latach na stałym poziomie.

Przyczyny zaistniałej sytuacji to:

- 1) poprawa sytuacji materialnej rodzin, natomiast pogorszenie sytuacji materialnej osób samotnych oraz rodzin emerytów i rencistów,
- 2) zniechęcenie poszukiwaniem pracy,
- 3) trudności z dojazdem do pracy z terenów wiejskich,
- 4) zbyt niska płaca,
- 5) wzrost kosztów leczenia i wpływ tego problemu na sytuację materialną rodzin,
- 6) bardzo rygorystyczny system ZUS (odmowa przyznawania rent i orzeczeń o niezdolności do pracy i stopniu niepełnosprawności),
- 7) wzrost świadczeń z tytułu niepełnosprawności dla osób, którym odmówiono przyznania świadczeń rentowych, a u których orzeczony został stopień niepełnosprawności,
- 8) brak uświadomienia problemu uzależnienia,
- 9) zbyt mała wiara w skuteczność działań w kierunku leczenia uzależnień.

2. Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

Przyczyną powstania masowego bezrobocia były reformy zapoczątkowujące okres transformacji ustrojowej. Duża liczba bezrobotnych pojawiających się w tym okresie na rynku pracy stworzyła konieczność sprecyzowania, kto z nich w sensie prawnym jest bezrobotnym. Określenie pojęcia bezrobotnego jest ważne dla oszacowania statystyki bezrobocia. Pojęcie to jest dosyć restrykcyjnie określane przez ustawodawcę, czego wynikiem jest nie obejmowanie swoim zakresem różnych grup ludzi pozostających faktycznie bez pracy. Aby wyjaśnić pojęcie bezrobotnego na gruncie prawa trzeba brać pod uwagę niejednorodność tego zjawiska. Taka sytuacja rodzi konieczność zróżnicowania środków przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków.

Definicję bezrobotnego w polskim ustawodawstwie określono w przepisach dotyczących zatrudnienia i bezrobocia. Pojęcie "bezrobotny" było kilkakrotnie zmieniane i modyfikowane przy tworzeniu kolejnych ustaw oraz w chwili ich nowelizacji. Taki stan rzeczy sprawia, iż ludzie pozostający bez pracy nie czują się pewnie w zakresie bezpieczeństwa socjalnego, gdyż pojęcie to ulegając modyfikacjom zawężało krąg osób traktowanych jako bezrobotne. Obecnie definicja ta jest określona w art.2 ust. 1 pkt. 2 ustawy promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z tym artykułem bezrobotnym jest osoba:

- pozostająca bez pracy i nie wykonująca innej pracy zarobkowej,
- zdolna i gotowa do podjęcia pracy,
- nie ucząca się w szkole w systemie dziennym,
- zarejestrowana we właściwym urzędzie pracy.

Statusu bezrobotnego natomiast nie mogą uzyskać m.in. osoby, które:

- ◆ nie ukończyły 18 lat ,
- ◆ ukończyły 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni),
- ◆ nabyły prawa do emerytury, renty lub innych świadczeń wskazanych w przepisie świadczeń ubezpieczeniowych,
- ◆ właściciele lub posiadacze nieruchomości rolnych przekraczających określone normy obszarowe lub gospodarstw stanowiących dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów prawa podatkowego,
- ◆ domownicy wyżej wskazanych gospodarstw rolnych, podlegający ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej w nich pracy,
- ◆ niepełnosprawni, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu.

Definicja bezrobotnego ma za zadanie, w zamyśle ustawodawcy, stanowić punkt wyjścia do następnych, bardziej szczegółowych, regulacji prawnych dotyczących przeciwdziałania bezrobociu i jego następstw.

Dla zwalczania bezrobocia niezwykle ważna jest prawidłowa analiza i diagnostyka przyczyn i rozmiarów bezrobocia na danym terenie. Przede wszystkim należy zidentyfikować rodzaj bezrobocia i jego cechy charakterystyczne. Znaczący rynek pracy twierdzą, że „od trafnej diagnozy zależy wybór środków i programów przeciwdziałania bezrobociu”. Uważa się, „iż poziom 2-4 % bezrobocia frakcyjnego jest normalnym zjawiskiem w gospodarce a przez to stymuluje jej wzrost i konkurencję na rynku pracy. Bardziej niebezpieczne i trudne do zlikwidowania jest bezrobocie strukturalne,¹ z którym mamy do czynienia w Polsce.

Wymaga ono skutecznych i kosztownych działań w zakresie pasywnych i aktywnych form walki z bezrobociem. Pasywną formą jest zasiłek dla bezrobotnego, który powinien pełnić dwie – w zasadzie sprzeczne ze sobą – funkcje:

1. funkcję dochodową - zasiłek powinien być na tyle wysoki, by standard życia w sposób drastyczny nie został obniżony ;
2. funkcję motywacyjną - zasiłek powinien być na tyle niski, by nie osłabiał motywacji do starań o poprawę swej sytuacji.”

Wysokość zasiłku różnicuje okres zatrudnienia: do 5 lat – 80 % kwoty zasiłku, a jeśli okres zatrudnienia wynosi co najmniej 20 lat zasiłek wynosi 120 % kwoty.

Na podstawie art. 33 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy prawo do zasiłku i statusu osoby bezrobotnej nie przysługuje bezrobotnemu, który między innymi:

- odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania robót publicznych lub prac interwencyjnych
- stosunek pracy bezrobotnego został rozwiązany na zasadzie porozumienia stron,
- zgłosił brak gotowości do podjęcia pracy

O ile działania osłonowe, pasywne są ważnym elementem polityki społecznej o tyle główny nacisk winien zostać położony na aktywne formy walki z bezrobociem.

Ich stosowanie ma jednak - w odróżnieniu od usług - charakter fakultatywny i jest zależne od decyzji starosty (w praktyce od decyzji dyrektora powiatowego urzędu pracy). Instrumenty rynku pracy powinny być stosowane w tych sytuacjach, gdy na podstawie oceny indywidualnych możliwości klienta, w kontekście jego sytuacji na lokalnym rynku pracy dojdzie się do wniosku, że usługa urzędu jest niewystarczająca bez dodatkowego wsparcia. Stosowanie ich jest możliwe zarówno na wniosek klienta jak i urzędu. Na instrumenty rynku pracy można, więc „patrzeć w dwojaki sposób, w zależności od punktu wyjścia:

¹ M.Góra, U.Sztanderska, *Wprowadzenie do analizy lokalnego rynku pracy*, Wyd. MPiPS, Warszawa, s.87

- z punktu widzenia urzędu jest to możliwość wzmocnienia oddziaływania usługi w przypadku, gdy istnieje przypuszczenie, że bez tego instrumentu osoba bezrobotna nie podejmie żadnych działań

- z punktu widzenia klienta jest to możliwość uzyskania intensywniejszej pomocy, która jednak nie jest obligatoryjna i jej nie udzielenie nie może być podstawą roszczeń.”

W celu wzmoczenia mobilności przestrzennej i wspierania decyzji bezrobotnego o podjęciu pracy poza miejscem zamieszkania finansuje się koszty przejazdu do pracodawcy, a nawet koszty zakwaterowania w innej miejscowości. Bezrobotny może się też ubiegać o bezzwrotną dotację na podjęcie działalności gospodarczej, podobnie jak i pracodawca tworzący dodatkowe miejsca pracy i zatrudniając osoby do tej chwili bezrobotne. Pracodawca może również wystąpić o refundację kosztów składek poniesionych na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego do pracy bezrobotnego. Natomiast bezrobotny z prawem do zasiłku, podejmujący pracę z własnej inicjatywy może ubiegać się o dodatek aktywizacyjny.

Wyżej powoływana ustawa wymienia „pewne grupy klientów urzędów pracy, które powinny być traktowane w sposób priorytetowy ze względu na ich szczególnie niekorzystny status na rynku pracy.” Są to: osoby powyżej 50 roku życia, osoby do 25 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bez kwalifikacji, osoby samotnie wychowujące dzieci. Bezrobotni należący do tych „grup ryzyka” mogą „korzystać z takich instrumentów rynku pracy jak: staże, prace interwencyjne, przygotowania zawodowe, roboty publiczne, a osoby samotnie wychowujące dzieci ponadto z refundacji kosztów opieki nad dzieckiem.” Oprócz tego ustawodawca wprowadził do rejestru tzw. prace społecznie użyteczne, które to pozwalają przygotowywać do ponownego wejścia na rynek pracy osoby chronicznie bezrobotne.

Na koniec 2007 roku w żmigrodzkiej filii Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy było zarejestrowanych 1008 osób w tym 664 kobiet. Z ogólnej liczby osób bezrobotnych 572 to mieszkańcy wsi. W stosunku do listopada 2007 r. wzrosło o 24 osoby.

Bilans bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Trzebnicy w okresie 01.12.2007 r. - 31.12.2007 r.

		Żmigród	
		ogółem	kobiety
Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym		105	45
z tego:	z prawem do zasiłku	31	15
	zamieszkali na wsi	55	11
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1	0
	25 roku życia	25	11
	50 rok życia	17	7
	długotrwale bezrobotni	44	21
	niepełnosprawni	2	1
Osoby wyłączone z ewidencji w okresie sprawozdawczym		81	37
z tego z przyczyn:	podjęcia pracy	35	12
	w tym podjęcia pracy subsydiowanej	10	3
	roz. szkolenia	3	0
	roz. stażu lub przygotowania zawodowego	10	7
	roz. pracy społecznie użytecznej	0	0
	nie potwierdzenia gotowości do pracy	24	11
	z innych przyczyn	9	5

Żmigród w okresie od 01.01.2007 do 31.12.2007 r.

Zarejestrowani	ogółem	kobiety
	1427	723
z prawem do zasiłku	289	121
zamieszkali na wsi	748	354
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8	3
25 roku życia	539	293
50 rok życia	184	73
długotrwale bezrobotni	613	361
niepełnosprawni	31	15

Wyrejestrowani z tytułu	1728	889
podjęcia pracy	814	397
w tym podjęcia pracy subsydiowanej	55	24
roz. szkolenia	102	47
roz. stażu lub przygotowania zawodowego	119	96
roz. pracy społecznie użytecznej	32	14
nie potwierdzenia gotowości do pracy	432	176
z innych przyczyn	229	159

W żmigrodzkiej filii Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy są zatrudnione trzy osoby. Do ich obowiązków należy rejestracja osób bezrobotnych, wydawanie skierowań do pracy – w 2007r. wpłynęło 154 oferty pracy, naliczają zasiłki dla bezrobotnych, stypendia dla stażystów, dodatki szkoleniowe, dodatki aktywizacyjne, zwroty kosztów dojazdu, refundacje kosztów poniesionych na opiekę nad dziećmi w przypadku podjęcia pracy, kompletują wnioski o prace interwencyjne, wnioski na szkolenie, zgłaszają i wyrejestrowują osoby bezrobotne do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, wydają zaświadczenia potrzebne bezrobotnym przy ubieganiu się o pomoc z GOPS, służą wstępnymi informacjami jakie są kryteria przyznawania dotacji, zasiłków, itp.

Starając się wyjść naprzeciw oczekiwaniom osób bezrobotnych zarejestrowanych w żmigrodzkiej filii Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy i ułatwić im kontakt z jak największą grupą pracodawców przy jednoczesnym zminimalizowaniu kosztów dojazdu do ich miejsc lokalizacji zorganizowano w 2007 i 2008 roku Targi Pracy. Przybyło ok. 20 pracodawców w 2007 i 16 w 2008r. Osoby zainteresowane podjęciem pracy mogły na miejscu przy współudziale doradcy zawodowego z PUP napisać i zostawić swoje CV oraz listy motywacyjne w wybranych zakładach pracy. Inicjatywa ta spotkała się z dużym uznaniem wśród osób bezrobotnych. Naszą gminę reprezentowało zaledwie 2 pracodawców MOSTOSTAL Kraków i Fabryka Wytwarzania Aluminowych ALCON. Potwierdza to zaobserwowane zjawisko, iż z naszego terenu niewiele ofert trafia do Urzędu Pracy. Być może ma to związek z charakterem żmigrodzkich firm, są to bowiem w większości małe rodzinne firmy. Urząd Pracy ze swej strony, dysponując środkami Funduszu Pracy, subsydiuje formy aktywizacji osób bezrobotnych poprzez takie instrumenty rynku pracy jak:

- staże lub przygotowania zawodowe u pracodawców skorzystało z nich - 119 osób

- prace interwencyjne, dodatkowe miejsca pracy - 55 osób

- szkolenia, gdzie 64 osoby zmieniły bądź podniosły swoje kwalifikacje i (co cieszy, gdyż daje informację, że Żmigrodzianie są przedsiębiorczy) dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W 2007r. otrzymało ją 20 osób.

Bezrobotni, którzy podejmują pracę z własnej inicjatywy otrzymują tzw. Dodatek aktywizacyjny, świadczenie to pełni rolę motywatora w poszukiwaniu pracy na własną rękę. W 2007 r. skorzystało z niego 68 osób.

Na terenie naszej gminy uruchomiono również prace społecznie użyteczne w których bierze udział 32 osoby zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Interesującym instrumentem jest też utworzona Spółdzielnia Socjalna „Arkadia”, skupiająca 5 kobiet, które uprzednio przeszkolone, zawiązały przy pomocy środków z Funduszu Pracy (udzielono każdej z nich dotację) spółdzielnię zajmującą się cateringiem, opieką nad osobami starszymi. Same już w roku ubiegłym wystąpiły do Urzędu Pracy z wnioskami na 2 osoby do przyuczenia do zawodu oraz 1 osobę na staż, planując rozszerzenie swej działalności. Dużą rolę w powołaniu do życia tej spółdzielni odegrało Gminne Centrum Informacji, przy tworzeniu którego również korzystano ze środków Funduszu Pracy.

Niepokojącym jest fakt utrzymywania się bezrobocia strukturalnego – wiele osób jest bezrobotnych przez bardzo długi czas, oraz bezrobocia wśród kobiet. Wiąże się to z czasochłonną i żmudną pracą z tymi ludźmi, gdyż wyuczona bezradność panująca w ich szeregach jest niezmiernie trudna do przezwyciężenia. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom bezrobotnych – doradca zawodowy oraz lider Klubu Pracy służy im pomocą w rozwiązywaniu problemów. Spotkania z nimi odbywają się w Żmigrodzie, gdyż chcemy zaoszczędzić naszym bezrobotnym uciążliwości i kosztów dojazdu do Powiatowego Urzędu w Trzebnicy. W niedługim czasie pośrednicy zostaną przeszkoleni w zakresie tworzenia Indywidualnych Planów Działania które to jeszcze bardziej wspomogą ich w motywacji osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.

Efektom przemian ustrojowych jest bezrobocie, które w wypadku Polski, ze względu na wciąż dokonujące się dostosowania transformacyjne jest szczególnie odczuwalne. Kwestia ta pociąga za sobą szereg niekorzystnych zjawisk takich, jak marginalizacja grup społecznych czy wzrost czynów patologicznych, których łącznikiem są nastroje frustracji. Bezrobocie przyczynia się bez wątpienia do ubożenia społeczności. Rosnące w ten sposób rozszczepienie niesie ze sobą negatywne opinie w społeczeństwie na temat systemu gospodarczego. To właśnie te zjawiska sprawiają, że rośnie poczucie pesymizmu i zagrożenia niesprzyjające podejmowaniu inicjatyw mających na celu przezwyciężenie trudności ze znalezieniem pracy.

Mając na uwadze to, że obecne bezrobocie jest zjawiskiem trwałym, społeczeństwo, a zwłaszcza jego gorzej wykształcona część, musi oswoić się z myślą, ciągłego poszukiwania pracy i okresowego korzystania z pomocy socjalnej państwa. To właśnie „pomoc ta będzie miała coraz większe znaczenie. Nie powinna być jednak traktowana w kategoriach zapomogi dla nieudaczników życiowych. Jednak system państwa opiekuńczego, jakie ukształtowało się po drugiej wojnie światowej jest niewydolny w teraźniejszych warunkach.” Coraz częściej będzie się pojawiać konflikt między zasadami panującymi na rynku pracy a koniecznością zapewnienia obywatelom godziwego poziomu życia „tu i teraz”.

Korzystanie z pomocy państwa w formie np. zasiłku dla bezrobotnych jest często uważane jako bardziej atrakcyjne niż podjęcie pracy za niewiele wyższą pensję. Mimo, że „w 1990 roku zasiłek dla bezrobotnych otrzymywało 80%” a obecnie ok. 15% należy wskazać na proces rejestrowania się w urzędach pracy i posiadanie statusu osoby bezrobotnej jako sposobu na życie.

Jednym z rozwiązań obecnego problemu nadpodaży pracowników na rynku pracy jest praca wzorem społeczeństw zachodnich w niepełnym wymiarze. Z elastycznymi formami pracy wiążą się jednak również negatywne strony, wśród których najważniejszą „jest spadek bezpieczeństwa socjalnego i segmentacja na pracowników posiadających stałe miejsce pracy i tych uzyskujących dochody głównie z prac dorywczych. Tworzy się segment dobrych i złych miejsc pracy.” Konieczność zmian została dostrzeżona również przez twórców Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 - 2013, w którego celach znalazło się tworzenie nowych miejsc pracy poprzez rozwój drobnej przedsiębiorczości. Zauważono również „konieczność ciągłego rozwoju pracowników oraz alternatywnych form zatrudnienia (telepraca, praca czasowa, praca w niepełnym wymiarze czasu).”

Mając na uwadze anachroniczną strukturę gospodarki według działów i stały wzrost znaczenia sektora usług, można sądzić, że jego rola dla rynku pracy będzie się zwiększać. Może o tym świadczyć fakt, że mamy „najszybsze spośród nowych krajów członkowskich UE tempo wzrostu usług informacyjnych i komunikacyjnych.” Optymalnym rozwiązaniem jest tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach rozwojowych, tam gdzie oczekuje tego gospodarka.

Obawę powinno budzić poszukiwanie pracy za granicą przez Polaków, w szczególności młodych. Bierze się to ze wspomnianej stale rosnącej wolności rynkowej oraz zmian kulturowych wiążących się z przyjęciem nowych wzorców i zachowań z krajów zachodnich, które są nastawione na poprawę własnej sytuacji bytowej w jak najkrótszym terminie. Młodzi Polacy widząc trudną sytuację rynku pracy w Polsce wykorzystują szansę, jaką im daje wyższy poziom osiąganych przez nich dochodów w starej UE. Wydaje się jednak, że problem ten jest bagatelizowany przez rządzących.

J.Michałowski sądzi, że „inwestycjami najbardziej perspektywicznymi i prorozwojowymi są wydatki na edukację oraz badania i rozwój.”² Tylko one zapewniają trwałość zachowań ludzkich przekładającą się na trwałość wzrostu gospodarczego.

---

² J. Michałowski, *Wstęp* [w]: *Transformacja polskiej gospodarki* (red.) J. Michałowski, Lublin 2003,s.13

3. Komenda Policji w Żmigrodzie

W Polsce od kilkunastu lat narasta problem przestępczości, a szczególnie wśród nieletnich. W ostatnich latach szczególnie podkreśla się specyfikę zmiany struktury i dynamikę tej patologii wśród młodzieży. Przybiera ona coraz bardziej skomplikowane oraz groźniejsze formy. Co jakiś czas wstrząsają nami zachowania młodych ludzi przepełnione agresją, bestialstwem i sadyzmem. Czyny bez motywu, wymierzone w słabsze fizycznie lub psychicznie osoby, budzące strach oraz pytania, które niestety pozostają bez odpowiedzi: dlaczego? skąd tyle agresji? itp.

Przestępczość nieletnich jest od wielu lat przedmiotem szczególnego zainteresowania kryminologów. Wynika to z trzech przesłanek:

- uwrażliwienia społecznego na wykolejenie młodego pokolenia,
- nadziei resocjalizacyjnych związanych z niższym stopniem demoralizacji młodzieży,
- możliwości precyzyjniejszego niż w przypadku określenia zachowań przestępczych.

Według danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Żmigrodzie wykaz nieletnich, którzy popełnili czyny karalne w latach 2005 – 2007 przedstawia się następująco:

Tab. 1 Wykaz nieletnich, którzy popełnili czyny karalne na terenie Gminy Żmigród w latach 2005 – 2007

	2005	2006	2007
Żmigród	8	5	10
Ruda			
Żmigrodzka	0	1	0
Barkowo	0	0	1
Kliskowice	0	1	0
Korzeńsko	1	1	3
Kanclerzowice	0	0	1
Borek	0	1	0
Bukołowo	1	0	0
Gatka	1	0	0
Razem	11	9	15

Ilość popełnionych czynów karalnych przez nieletnich wskazuje na tendencje wzrostowe.

Tab. 2 Ilość popełnionych czynów karalnych przez nieletnich na terenie gminy według wieku nieletniego

	2005	2006	2007
13 -14 lat	0	2	2
14 – 15 lat	5	0	5
15 – 16 lat	6	7	8
16 – 17 lat	0	0	0
razem	11	9	15

Wśród czynów karalnych popełnionych przez nieletnich na terenie gminy Żmigród najczęściej jest przestępstw przeciwko mieniu m. in. kradzieże z włamaniem i kradzieże mienia.

Tab. 3 Czyny karalne popełnione przez nieletnich na terenie Gminy Żmigród w latach 2005 – 2007 według kategorii przestępstw

	2005	2006	2007
Kradzież z włamaniem	1	1	2
Kradzież	4	1	6
Bójka, pobicie, naruszenie nietykalności cielesnej	3	3	2
Rozbój	0	0	1
Groźby karalne	0	1	0
Znieważanie	0	0	0
Nietrzeźwi kierowcy	0	0	1
Inne (podpalenie, zniszczenie mienia, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności)	3	3	3
Razem	11	9	15

Poddając krótkiej analizie dane dotyczące przestępczości nieletnich za lata

2005 – 2007 na terenie gminy Żmigród należy stwierdzić, że główną kategorią przestępstw popełnianych przez nieletnich są przestępstwa przeciwko mieniu (włamania, kradzieże).

Najczęstszym miejscem popełnienia tych przestępstw jest miasto Żmigród. Na terenie wiejskim zdarzają się tylko pojedyncze przypadki na podstawie których nie można wyciągnąć żadnych wniosków.

Niepokojącym zjawiskiem jest to, że z roku na rok rośnie liczba przestępstw przeciwko mieniu jak również z innych kategorii Kodeksu Karnego i ustaw, m. in. Z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W roku 2007 odnotowano znaczny spadek liczby przestępstw z przemocy w rodzinie – dynamika ok. 20% w porównaniu do lat 2001-2004.

O ile w przestępczości nieletnich nie można wysunąć wniosków, że w konflikt z prawem wchodzi osoby z rodzin patologicznych to sprawcami przemocy w rodzinie są zazwyczaj osoby nadużywające alkoholu.

W przypadku przestępczości wśród nieletnich można wyróżnić następujące mocne i słabe strony problemu:

Słabe strony:

- brak wystarczającego zaplecza instytucjonalnego na rzecz pracy z nieletnimi (fundacje, stowarzyszenia, organizacje kościelne),
- niska inicjatywa podmiotów spoza sektora publicznego na rzecz organizacji czasu wolnego dla nieletnich,
- brak poza budżetowych źródeł finansowania podejmowanych inicjatyw społecznych na rzecz nieletnich,
- koncentracja szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Żmigrodu,
- zbyt długi czas poświęcony na przyjazd i odjazd ze szkoły

Mocne strony:

- wysoki poziom nauczania,
- wysoka skuteczność ujawnialności czynów karalnych,
- wyodrębnienie komórek i ogniw problemowych ds. Nieletnich,
- szybka organizacja zespołów problemowych,
- duża liczba programów prewencyjnych,
- szybka identyfikacja obszarów wymagających natychmiastowej interwencji.

Dla lepszego rozpoznania problemów ze sfery przemocy również zostały

wyróżnione mocne i słabe strony, które przedstawiają się następująco:

Słabe strony:

- brak możliwości szybkiego dostosowania się do nowych warunków otoczenia,
- zróżnicowanie społeczne wynikające głównie z różnicy w poziomie dochodów,
- rozwarstwienie zainteresowań społecznych,
- konieczność migracji młodzieży do większych ośrodków jak również za granicę,
- niechęć przed rozwiązywaniem problemów gwarantujących poprawę warunków życia.

Mocne strony:

- jasne, precyzyjne procedury sankcjonujące przemoc domową,
- spadająca tendencja czynów przestępczych z przemocy,
- wzrost świadomości społecznej i poczucia odpowiedzialności,
- rosnąca rola instytucji i podmiotów lokalnych w rozwiązywaniu problemów przemocy w rodzinie,
- skuteczność funkcjonowania ośrodka centralnego (Żmigrodu) w zakresie przeciwdziałania przemocy i patologią,
- dobra współpraca na linii samorządowej,
- wzrost wydatków na rzecz przeciwdziałania patologiom.

4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żmigrodzie.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żmigrodzie obejmuje swoim zasięgiem teren gminy i miasta Żmigród oraz Prusice w powiecie trzebnickim. Organem prowadzącym dla Poradni jest powiat trzebnicki organem nadzorującym dolnośląskie kuratorium oświaty. Pod opieką placówki pozostaje 1 przedszkole, 10 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 1 szkoła ponadgimnazjalna, Zespół Szkół Specjalnych. Klientami są również dzieci nie uczęszczające do szkół, a zamieszkałe na terenie działania Poradni. Ogółem pod opieką jest ok. 5000 dzieci i młodzieży. Praca w Poradni zorganizowana jest w działach problemowych.

Dział wychowawczy obejmujący;

- zespół problemów poradnictwa dla dzieci w wieku 0 – 7
- zespół problemów poradnictwa dla dzieci w wieku szkoły podstawowej
- zespół problemów poradnictwa dla młodzieży gimnazjalnej
- zespół problemów poradnictwa dla młodzieży ponadgimnazjalnej

Dział terapeutyczny w ramach którego prowadzone są różnego rodzaju oddziaływania terapeutyczne: indywidualne oraz grupowe organizowane w zależności od potrzeb i możliwości placówki. Wyodrębniony został specjalny zespół zajmujący się działalnością profilaktyczno – edukacyjną w ramach której prowadzone są zajęcia dla dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli dotyczące profilaktyki uzależnień od różnych środków psychoaktywnych, edukacji prozdrowotnej, rozwiązywania problemów okresu dojrzewania, zajęcia integracyjne. W ramach tego działu prowadzona jest działalność informacyjna.

Dział orzecznicy stanowią działania prowadzone w ramach zespołu ds. orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, opiniowania w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (dotyczy dzieci w wieku od 0 do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej).

W placówce zatrudnionych jest 7 pracowników pedagogicznych posiadających wykształcenie wyższe pedagogiczne oraz 2 pracowników administracyjnych. Dyrektor placówki posiada 24 letni staż pracy pedagogicznej, pierwszy rok na stanowisku dyrektora Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Charakterystyka środowiska.

Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Żmigrodzie funkcjonuje od 1978 r lat na terenie dwóch gmin: Żmigród oraz Prusice. Gminy na terenie których prowadzimy działalność należą od 1 stycznia 1999 roku do powiatu trzebnickiego w województwie dolnośląskim.

Można je określić jako gminy o typowo rolniczym charakterze ze znaczną ilością małych rodzinnych przedsiębiorstw. Występuje znaczny wskaźnik bezrobocia szczególnie w rejonach tzw., popegeerowskich. Obecna siedziba placówki mieści się w Żmigrodzie przy ulicy Rybackiej 17, dzielimy ją z Zespołem Szkół Specjalnych. Na naszym terenie jesteśmy jedyną tego typu placówką, zapotrzebowanie na usługi pedagogiczne, psychologiczne jak również logopedy rośnie więc systematycznie. Zatrudniamy doradcę zawodowego.

Na terenie działania znajdują się następujące szkoły i placówki oświatowe:

- Przedszkole Publiczne w Żmigrodzie z oddziałami klas „O”,
- Zespół Szkół Specjalnych w Żmigrodzie,
  - Szkoły Podstawowe w Żmigrodzie, Korzeńsku, Powidzku, Radziądzu, Barkowie, Prusicach, Skokowej, Piotrowicach,
- Gimnazja w Żmigrodzie, Prusiach, Strupinie,
- Powiatowy Zespół Szkół w Żmigrodzie.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabsze strony
<ul style="list-style-type: none"> - bogata oferta programowa adresowana do szerokiej rzeszy klientów na każdym etapie edukacyjnym - wypracowanie stałych form współpracy z placówkami i instytucjami z terenu gminy i powiatu, GOPS, policja, Sąd PCPR, placówki oświatowe , gminne komisje - stałe podnoszenie kwalifikacji i samokształcenie wśród kadry pedagogicznej - doświadczenie w opracowywaniu programów grantowych i rządowych, - zaangażowanie, aktywność, twórcza i kreatywna postawa pracowników wykraczająca poza obowiązki służbowe, - umiejętność dostrzegania i diagnozy problemów społecznych, - umiejętność pozyskiwania i korzystania ze środków pomocowych, - dobre zarządzanie placówką, - wypracowane procedury w sytuacjach kryzysowych, - opracowanie własnych materiałów promocyjnych (opracowanie folderu) - dostosowanie oferty Poradni do potrzeb środowiska lokalnego, - zwiększenie o 1/2 etatu psychologa - zwiększenie etatu administracyjnego o 1/4 etatu 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja utrudniająca dostęp osobom niepełnosprawnym, - niedostatek stanowisk komputerowych, - niedostatek narzędzi diagnostycznych pedagogicznych, - zbytne obciążenie pracowników dodatkowymi obowiązkami

Szanse/możliwości	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zainteresowania ofertą PPP w szkołach i placówkach - wzrost świadomości społecznej na potrzebę pomocy psychologiczno – pedagogicznej - korzystanie ze środków grantowych w tym ze środków UE - zapotrzebowanie na doradztwo zawodowe - sprzyjający klimat w środowisku - dostrzeganie potrzeb społecznych przez władze samorządu gminnego i powiatowego 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszający się przyrost naturalny, - słaba komunikacja w zakresie realizacji zadań i kompetencji z zakresu pomocy społecznej między samorządem gminnym powiatowym i kuratorium, - niewystarczające środki finansowe, - nasilanie się problemów społecznych, - zmęczenie, wypalenie zawodowe.

Tabela 1

Zestawienie ilościowe przyjętych w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Żmigrodzie dzieci i młodzieży z gminy i miasta Żmigród w latach 2004/2008 z uwzględnieniem podziału na poszczególne szkoły.

Nazwa szkoły	Rok szkolny			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Żmigród ogółem	568	578	493	674
Do klasy 0	7	14	31	22
Klasa 0	18	18	27	109
Szkoła podstawowa	206	195	183	174
Gimnazjum	278	336	239	357
Szkoła średnia	59	15	13	12
Powidzko	53	82	55	94

Korzeńsko	56	27	41	54
Radziądz	17	16	22	43
Barkowo	16	20	55	39
Ogółem Gmina Żmigród	710	723	666	904

Tabela 1 ilustruje zestawienie ilościowe przyjętych dzieci i młodzieży w latach 2004/2008 w gminie Żmigród z podziałem na poszczególne miejscowości w której funkcjonują szkoły/bądź funkcjonowały. Zestawienie pokazuje wyraźnie wzrostową tendencję w zakresie potrzeb na pomoc psychologiczno – pedagogiczną. Warto podkreślić, iż zadania wypełniane są przy jednoczesnej tendencji zmniejszającego się zatrudnienia wynikającego głównie z rocznych urlopów dla poratowania zdrowia pracowników PPP.

Analiza :

- obserwuje się korzystne zjawisko wzrostu świadomości społecznej i szukania pomocy, wsparcia w każdej sytuacji którą klient określa jako trudną dla siebie.
- wzrost zapotrzebowania na pomoc psychologiczno – pedagogiczną może też być niekorzystnym przejawem bezradności życiowej, frustracji, szukania wsparcia bądź co obserwuje się od pewnego czasu sposobem na załatwienie sobie czegoś,
- odnotowuje się tendencję wzrostową zgłaszania się dorosłych do PPP i szukania pomocy w rozwiązywaniu bardzo osobistych problemów, pod pretekstem badania dziecka,
- wyniki wskazują również na wzrost świadomości nauczycieli co do potrzeby kontaktów z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną,
- wzrasta obciążenie etatowych pracowników PPP zadaniami związanymi z pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

WNIOSKI

- Wskazane wzmocnienie systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej w gminie Żmigród zarówno w obrębie pomocy dla dzieci i młodzieży jak i stworzenie systemu pomocy dla osób dorosłych.

- Podjęcie próby integracji zagadnień w obrębie,
- stworzenie systemu szybkiego reagowania w zakresie interwencji w sytuacjach kryzysowych,
  - powołanie gminnego zespołu ekspertów ds. rozwiązywania problemów społecznych, opracowywania diagnoz, ekspertyz, informowanie się wzajemnie o zagrożeniach społecznych.

Tabela 2

Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Żmigrodzie w latach 2004/2008

Rodzaj badania diagnostycznego	Rok szkolny			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Badanie psychologiczne	416	401	386	376
Badanie pedagogiczne	598	375	349	374
Badanie logopedyczne	48	69	149	116
Ogółem	1062	845	884	866

Tabela 2 ilustruje wzrost zapotrzebowania na usługi diagnostyczne obejmuje dane dotyczące gminy Żmigród i Prusice. Szczególny wzrost badań pedagogicznych wynika głównie ze wzrostu zapotrzebowania na badania diagnostyczne w kierunku dysleksji i dysortografii. Wzrost badań logopedycznych w roku 2003/04 wynika z faktu objęcia programem przesiewowym wszystkich dzieci z klas „O” z Publicznego Przedszkola w Żmigrodzie.

Tabela 3

Program psychiatrycznych usług zdrowotnych realizowanych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2004/2008

Rok szkolny			
2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
190	192	191	254

Tabela 3 pokazuje dane ilościowe obejmujące tendencje do korzystania z usług psychiatri realizującego „Program Psychiatrycznych Usług Zdrowotnych” w ramach programu realizowanego przez PPP wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie. Dane obejmują częściowo dzieci z gminy Prusice. Program realizowany przy wsparciu dygnostycznym i organizacyjnym Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w istocie jest pomysłem na rozwiązywanie problemów psychicznych dzieci i młodzieży w kontekście sytuacji zdrowotnej, rodzinnej, szkolnej. Należy podkreślić, iż realizacja programu pozwala śledzić tendencje w zakresie pojawiających się problemów dotyczących:

- zespół nadpobudliwości psychoruchowej ADHD,
- moczenie nocne,
- depresja u dzieci ,
- stany lękowe,
- próby samobójcze,
- interwencja w kryzysie osobistym,
- psychozy,
- schizofrenia dziecięca

WNIOSKI

- zwiększenie dostępności dzieci i młodzieży do usług psychiatrycznych,
- profilaktyka zdrowia psychicznego .

Tabela 4

Działalność zespołu ds. orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Żmigrodzie w latach 2004/2008

Rodzaj wydanego orzeczenia	Rok szkolny			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Orzeczeniu o upośledzeniu w stopniu lekkim	14	4	17	8
Orzeczenie o upośledzeniu w stopniu umiarkowanym i znacznym	16	2	4	6
Orzeczenie o upośledzeniu w stopniu głębokim	2	0	1	4
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	18	11	15	18
Opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	1	1	12	3
OGÓŁEM	51	18	49	39

Tabela 4 ilustruje działalność zespołu ds. orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego i związaną z tym działalność Zespołu Szkół Specjalnych w Żmigrodzie. Działalność tego zespołu reguluje Rozporządzenie MEN z dnia 21 lutego 2001 r w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego i nauczania / Dz.U Nr 13 poz.,114 z późniejszymi zmianami. Działalność tego zespołu określa kompetencje publicznych Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w zakresie orzekania o niepełnosprawności intelektualnej obejmuje orzeczenia o upośledzeniu umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego nauczania oraz nowość wprowadzona w/w rozporządzeniem opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie dzieci. Zdecydowanie największy wzrost orzeczeń dotyczy orzeczeń o potrzebie kształcenia dzieci upośledzonych w stopniu lekkim / w tym dzieci z gminy Prusice/.

Dzieci te realizują obowiązek szkolny w swoich szkołach macierzystych w ramach integracji, bądź w warunkach szkoły specjalnej. Taka placówka istnieje w Żmigrodzie i jest to Zespół Szkół Specjalnych. Dzieci kończące gimnazjum kontynuują naukę w szkole ponadgimnazjalnej w Trzebnicy.

Obserwuje się nową tendencję wzrostu zapotrzebowania na pomoc dla dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju psychoruchowego w okresie poprzedzającym naukę w szkole.

Są to dzieci ze sprzężonymi zaburzeniami rozwojowymi wymagające opieki rewalidacyjnej, rehabilitacji ruchowej, opieki surdologopedycznej.

WNIOSKI

- wskazane wspieranie istniejącego Zespołu Szkół Specjalnych, podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia oferty usług tej szkoły,
- oferta Przedszkola Publicznego w Żmigrodzie powinna uwzględniać potrzeby dzieci niepełnosprawnych / przygotowanie bazy, kadra/,
- należy podejmować działania wspierające tzw. edukację włączającą/ dotyczy integracji osób niepełnosprawnych/,
- należy stworzyć gminny system monitorowania problemów osób niepełnosprawnych, wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin, służący przeciwdziałaniu społecznemu wykluczeniu.

Tabela 5

Działalność terapeutyczna w zakresie pomocy bezpośredniej – indywidualnej, udzielanej w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Żmigrodzie w latach 2004/2008

Formy pomocy bezpośredniej indywidualnej	Rok szkolny			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Terapia psychologiczna	ok. 20	20	35	43
Terapia logopedyczna	31	13	109	103
Socjoterapia	5	0	9	0
Terapia pedagogiczna	ok. 20	23	19	32
Terapia rodzin	0	0	0	0
Indywidualne rozwiązywanie problemów / porady indywidualne	80	49	134	313
OGÓŁEM	156	105	306	491

Tabela 5 ilustruje dane ilościowe dotyczące działalności terapeutycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w zakresie pomocy bezpośredniej – indywidualnej. Mimo stale wzrastających potrzeb na w/w usługi możliwości kadrowe nie pozwalają na rozszerzenie usług. Znaczny wzrost usług dotyczy potrzeby indywidualnego rozwiązywanie problemów, są to działania które trudno zaplanować w czasie, często wymagają od pracowników dużej dyspozycyjności, orientacji, umiejętności podejmowania szybkich decyzji.

Tabela 6

Działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w zakresie pomocy bezpośredniej grupowej udzielanej w latach 2004/2008. Oferta programowa.

Formy pomocy bezpośredniej, grupowej	Rok szkolny			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Baw się z nami	17	19	20	0
Sześciolatek, Siedmiolatek	0	0	217	177
Poznajmy się	ok. 200	ok. 200	ok. 200	219
Szukając przyjaciół	232	0	0	192
Wśród przyjaciół	206	299	278	291
Zdrowo i bezpiecznie wśród przyjaciół	217	0	0	188
Ja w przyszłości	317	221	223	300
Dysleksja, dysortografia	81	29	37	26
Badania przesiewowe pedagogiczne	152	105	149	118
Ogółem	1422	854	1104	1451

Tabela 6 ilustruje wzrost oferty programowej Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Żmigrodzie zgodnie z zapotrzebowaniem środowiska na działalność poradni bezpośrednio w szkołach i placówkach. Wymienię tu następujące działania

„ Baw się z nami” - program w ramach wczesnej interwencji psychologiczno-pedagogicznej .

„ Sześciolatek” - przesiewowy program logopedyczny realizowany w klasach”0” oraz klasach I szkoły podstawowej.

„ Czytam i piszę” - program obejmujący przesiewowe badania uczniów klas I szkoły podstawowej.

„Szukając przyjaciół” - program profilaktyczno - wychowawczy dla uczniów VI klas szkoły podstawowej.

„Wśród przyjaciół” – program edukacyjno – wychowawczy – integracyjny dla uczniów I klas gimnazjum.

„Zdrowo i bezpiecznie wśród przyjaciół” - program profilaktyczny dla II klas gimnazjum obejmujący szeroko pojętą profilaktykę od środków psychoaktywnych. W ramach tego programu realizowana jest w szkołach diagnoza problemów związanych ze stosowaniem przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych.

„Ja w przyszłości” – program wspierający aspiracje edukacyjne gimnazjalistów.

„ Dysortografia ...” program obejmujący badania przesiewowe uczniów I klas gimnazjum.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żmigrodzie corocznie opracowuje Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii i wyznacza w nim następujące cele szczegółowe:

- zwiększenie wiedzy wśród młodzieży i dorosłych na temat szkodliwości używania środków odurzających,
- podniesienie jakości programów profilaktycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe i osoby fizyczne ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka,
- ograniczenie dostępu do zakupu alkoholu przez nieletnich,
- zwiększenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, wykorzystanie potencjału własnego mieszkańców Gminy Żmigród w przedsięwzięciach kulturalnych,
- zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin,
- skoordynowanie działań instytucji i podmiotów statutowo zajmujących się problematyką uzależnień.

W tym samym Programie określono również działania, które należy podjąć. Do działań tych należy:

- przeprowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnych na temat szkodliwości zażywania środków psychotropowych, ze szczególnym uwzględnieniem kampanii informacyjno - edukacyjnej skierowanej do kobiet w ciąży oraz ogłoszenie konkursów dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu gminy Żmigród,
- zorganizowanie szkoleń dla osób i podmiotów zainteresowanych tworzeniem i realizacją programów profilaktycznych,
- zwiększenie kontroli sklepów i punktów gastronomicznych, organizowanie szkoleń dla sprzedawców oraz ogłoszenie konkursów dla młodzieży szkolnej związanych z uświadamianiem sprzedawców i egzekwowanie stosowania działań prewencyjnych przez Policję w Żmigrodzie,
- udostępnienie świetlic dla młodzieży mieszkającej na wsi i umożliwianie młodzieży bezpłatnego korzystania z sal gimnastycznych i inicjowanie działań w zakresie poszerzania uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży,
- kontynuacja działalności grup wsparcia dla osób uzależnionych, działalności punktu konsultacji psychologicznej, punktu konsultacji ds.

- narkomani, działalności grupy interwencyjnej dla młodzieży i osób nieletnich, współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Żmigrodzie,
- organizowanie spotkań integracyjnych dotyczących problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i w szkole dla: nauczycieli, pielęgniarek środowiskowych, pracowników GOPS, autorów programów profilaktycznych, przewodniczących właściwych Komisji Rady Miejskiej, pracowników Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Żmigrodzie, Policjantów, przedstawicieli Rady Rodziców w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Swoje cele Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje poprzez:

- Wspieranie grup wsparcia osób uzależnionych od alkoholu,
- Wspieranie grup samopomocowych (Al-Anon),
- Zajęcia z psychologiem – rozwiązywanie problemów osobistych, życiowych rodzinnych,
- Konsultacje i terapia psychiatry dziecięcego,
- Konsultacje prawne,
- Działalność Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego działającego w ramach GKRPA ukierunkowanego na udzielenie informacji o możliwości podejmowania profilaktycznej terapii, motywowanie i kierowanie na leczenie,
- Udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej, socjalnej, psychologicznej, motywowanie do terapii,
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu odwykowemu,
- Działalność świetlic dla dzieci, a w ramach ich działalności prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej, pomoc w kryzysach (szkolnych, rodzinnych i osobistych), zajęcia logopedyczne, plastyczne, muzyczne, pomoc w nauce, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw, zajęć sportowych, organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym,
- Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze sportowo – rozrywkowym,
- Wspieranie jednostek i organizacji pozarządowych wykonujących zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia.

W ramach realizacji pierwszego punktu z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych czyli zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, prowadzone są grupy wsparcia dla osób uzależnionych, grupy te odbywają się raz w tygodniu. W 2007 roku odbyło się 46 trzygodzinnych zajęć, w których łącznie wzięło udział 794 osoby, odbyły się 32 konsultacje indywidualne. Konsultacje te dotyczyły sytuacji kryzysowych, porad i nawiązywania kontaktu z osobami, które do grupy zgłaszały się po raz pierwszy oraz poradnictwa dla rodzin osób uzależnionych. Konsultacje indywidualne odbywały się w prywatnym gabinecie terapeuty. Ze sprawozdania terapeuty wynika, że jest zbyt mała ilość konsultacji indywidualnych. W terapii grupowej brało udział średnio 20 osób, co wskazuje jednoznacznie na rosnące zainteresowanie terapią wśród osób nadużywających alkoholu. Według terapeuty do widocznych efektów działania grupy należy zaliczyć:

- utrzymanie trwałej abstynencji przez większość uczestników grupy,
  - podjęcie i utrzymanie abstynencji nikotynowej,
  - poradzenie sobie z sytuacjami trudnymi bez użycia alkoholu (kryzysy życiowe, nawroty choroby),
  - inicjowanie przez członków grupy nowych działań promujących zdrowie i życie w trzeźwości (założenie dwóch nowych grup Anonimowych Alkoholików, udział w pielgrzymkach trzeźwościowych, udział w zamiejscowych grupach AA, Intergrupie Dolnośląskiej AA),
  - tworzenie środowiska trzeźwościowego służącego stałemu wsparciu osób trzeźwiejących poza formalną grupą,
  - modelowanie trzeźwego stylu życia w środowisku rodzinnym i zawodowym.
- Podsumowując pracę w 2007 r. terapeuta uznał ubiegły rok za udany.

Realizując ten sam punkt z zakresu profilaktyki alkoholowej w 2007 r. przeprowadzono 50 zajęć terapeutycznych – korekcyjnych dla ofiar przemocy oraz 50 zajęć w grupach psychoedukacyjnych dla osób współuzależnionych. Grupy te prowadziła instruktorka terapii uzależnień. W zajęciach grup brały udział osoby kierowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, osoby kierowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz osoby, które podjęły terapię z własnej inicjatywy. W programie realizowanym w tych grupach można było wyodrębnić 2 elementy, element edukacyjny i pracę terapeutyczną. W zakresie pracy edukacyjnej terapeuta położył nacisk na pokazanie uczestniczącym w zajęciach informacji o mechanizmach uzależnienia i współuzależnienia, postaw i zachowania się w sytuacjach uzależnienia i współuzależnienia. Omówiono proces zmian u osób współuzależnionych, rolę dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, przemoc w rodzinach alkoholowych oraz uwalnianie od pułapki współuzależnienia.

W ramach pracy terapeutycznej terapeutka położyła nacisk na:

- zmniejszenie bezradności w konfrontacji z problemami życia,
- zmniejszenie bezradności w konfrontacji z przemocą domową w rodzinie alkoholowej,
- nauczenie się wyrażania własnych emocji i uczuć w konstruktywny sposób,
- podnoszenie poczucie własnej wartości,
- nauczenie się zachowań asertywnych,
- nauczenie się komunikowania z innymi w sposób konstruktywny.

Psycholog realizuje zadania poprzez pracę w Punkcie Konsultacyjno – Interwencyjnym dla rodzin z problemami. W 2007 roku psycholog pełnił dyżury wspierające rodziny z problemami oraz osoby indywidualne znajdujące się w kryzysie jeden raz w tygodniu w czwartki.

W 2007 roku zgłosiło się 105 osób wymagających pomocy psychologicznej.

Najczęściej zgłaszanymi problemami były:

- alkoholizm w rodzinie,
- agresja i przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna wobec członków rodziny,
- problemy w relacjach pomiędzy małżonkami,
- problemy rodzinne i emocjonalne wynikające z separacji lub rozwodu,
- trudności w kontaktach z dziećmi,
- problemy wynikające z niskiej samooceny, poczucia winy,
- zaburzenia emocjonalne i depresyjne,
- trudności wychowawcze z dziećmi,
- problemy materialne i trudności w podjęciu pracy,
- ograniczone możliwości poradzenia sobie z chorobą w rodzinie,
- nadpobudliwość dzieci i związane z tym problemy w domu i szkole,
- trudności w wyrażaniu emocji, podejmowaniu decyzji, rozwiązywaniu swoich problemów.

Prawnik udziela porad prawnych 2 razy w miesiącu. Do najczęściej udzielanych porad należą sprawy związane z uzyskaniem rozwodu i ustaleniem obowiązku alimentacyjnego, ustalenie zniesienia ustawowej wspólnoty majątkowej, sprawy związane z przemocą czyli moralne i fizyczne znęcanie się nad członkiem rodziny jak również udzielał innych porad prawnych związanych ze sprawami rodzinnymi.

Pomoc psychiatryczna realizowana jest w ramach realizacji programu Psychiatrycznych usług zdrowotnych. W 2007 roku program ten realizowany był we współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Żmigrodzie. W ramach tego programu były realizowane następujące formy pomocy dzieciom i ich rodzinom:

- konsultacje indywidualne,
- terapia indywidualna,

- postępowanie lecznicze (farmakologiczne),
- terapia rodzin,
- leczenie zespołu nadpobudliwości ruchowej wieku rozwojowego (ADHD),
- działalność informacyjna dla rodziców i nauczycieli,
- interwencja w środowisku dzieci i młodzieży,
- rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży wspólnie z nauczycielami i pedagogami szkolnymi,
- prowadzenie działalności informacyjnej w ramach pomocy zdrowia psychicznego,
- pogadanki i prelekcje dla rodziców.

W 2007 roku przeprowadzono 191 konsultacji dla dzieci Gminy Żmigród. Podobnie jak w latach ubiegłych kompleksową opieką objęto dzieci z problemami emocjonalnym z zaburzeniami emocjonalnymi, adaptacyjnymi oraz innymi zaburzeniami psychicznymi. Bardzo dużo było tzw. interwencji kryzysowych.

Kolejne zadanie z zakresu profilaktyki antyalkoholowej czyli udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy realizowano poprzez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach Komisji działa punkt konsultacyjno – informacyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin jak również ofiar przemocy domowej.

W ramach działalności punktu w 2007 r. przyjęto 305 osób

- w tym 35 udzielono pomocy prawnej lub udzielono pomocy w załatwianiu ważnych spraw rodzinnych,
- do Sądu Rejonowego skierowano 41 wniosków o wszczęcie postępowania i zobowiązanie osób uzależnionych od alkoholu poddanie się leczeniu w zakładach Lecznictwa Odwykowego w systemie zamkniętym lub ambulatoryjnym,
- przeprowadzono 68 wywiadów środowiskowych.

Gminna Komisja wszczęła i przeprowadziła w 2007 roku 76 postępowań w stosunku do osób podejrzewanych o nałogowe spożywanie alkoholu;

- w charakterze świadków przesłuchano 149 osób
- do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu skierowano 35 osób
- wydano 68 opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Bardzo ważnym aspektem działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest pomoc ofiarom przemocy rodzinnej. Sprawy te załatwiane są priorytetowo bez żadnej zwłoki. Bardzo ważną rolę odgrywa tu

obecność w składzie Komisji funkcjonariusza Komisarjatu Policji w Żmigrodzie, zatrudnionego tam na etacie kierownika referatu dzielnicowych, który ma możliwość przekazywania swoim podwładnym do realizacji zadania wynikające z uzyskanych informacji dotyczących pomocy. W roku 2007 podejmowano 6 działań w zakresie pomocy rodzinom w których zaistniała przemoc.

Bardzo duże znaczenie dla realizacji zadań z zakresu pomocy rodzinom ma działalność świetlicy socjoterapeutycznej „Tęcza” w Żmigrodzie oraz świetlicy środowiskowej „Wesołe Dzieciaki” w Barkowie. Z zajęć korzystają przede wszystkim dzieci z rodzin patologicznych - głównie z problemem alkoholowym. Dzieci przyjmowane są na świetlicę na wniosek GOPS, rodziców, wychowawców, nauczycieli lub pedagoga szkolnego. Zdarzało się, że pod wpływem namowy kolegów uczniowie sami zgłaszali chęć udziału w zajęciach.

W ramach realizacji programu świetlicy socjoterapeutycznej kontynuowana jest współpraca z rodzicami, z nauczycielami, pedagogiem szkolnym i psychologiem. Prowadzone konsultacje pozwalają podzielić się spostrzeżeniami dotyczącymi podopiecznych i ich rodzin. Dają możliwość wspólnego wypracowania metod i form pracy z dziećmi mającymi trudności w nauce i sprawiającymi kłopoty wychowawcze.

Dzieci uczestniczące w zajęciach mają zapewnioną pomoc w rozwiązywaniu problemów, z którymi się spotykały. Najczęściej są to niepowodzenia w szkole, konflikty rodzinne, problemy w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, problemy z samoakceptacją czy samorealizacją.

Prowadząc zajęcia dużo uwagi poświęca się kształtowaniu umiejętności współżycia i współdziałania w grupie świetlicowej. Dbą się o wdrażanie wychowanków do przestrzegania przyjętych zasad w kontaktach z kolegami, rozmawiania, słuchania, wyrażania swoich potrzeb, przekonań, i uczuć oraz dostrzegania ich u innych, a także ćwiczenia umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych, trudnej sztuki panowania nad emocjami. Stara się nauczyć dzieci oceniania siebie i postaw kolegów, zachowania się w sytuacjach trudnych, ponoszenia odpowiedzialności za indywidualne i wspólne wykonywanie zadań oraz wdrażanie do utrzymania porządku w czasie zabaw i zajęć.

Ponadto dzieci uczestniczące w zajęciach mają zapewnioną fachową pomoc w odrabianiu lekcji, nadrabianiu zaległości, przygotowywaniu się do odpowiedzi ustnych czy sprawdzianów pisemnych.

VII MISJA

„Żmigród Gminą silną, bezpieczną socjalnie, zapewniającą wysoki poziom życia swoim mieszkańcom”.

VIII CEL STRATEGII

Celem strategii jest zintegrowanie działań samorządu lokalnego, organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych gminy, przedsiębiorców, oraz innych podmiotów działających na rzecz rozwoju społeczności lokalnej poprzez:

1. aktywizację grup społecznych, czyli zmniejszenie liczby osób pozostających bez pracy

ZADANIA

- promocja gminy jako miejsca dla inwestycji,
- wspieranie doradztwa zawodowego dla osób dorosłych poszukujących pracy,
- wspieranie programów aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne,
- promocja aktywnego poszukiwania pracy;

2. kompleksową opiekę nad rodziną

ZADANIA

- zwiększenie dostępności usług psychologa, pedagoga, prawnika, doradcy zawodowego, psychiatry i innych specjalistów w zależności od potrzeb,
- wdrażanie programów terapeutycznych, socjoterapeutycznych i profilaktycznych,
- wspieranie działań świetlicy socjoterapeutycznej i środowiskowej,
- opracowanie gminnego informatora o zasobach społecznych;

3. opiekę środowiskową nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi i ofiarami przemocy

ZADANIA

- wygospodarowanie z zasobów mieszkaniowych gminy „mieszkania chronionego”,
- wspieranie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Pałacyk”,
- wspieranie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych, niepełnosprawnych z aktywnego życia w społeczeństwie,

- utworzenie dziennego domu pomocy społecznej;

4. ograniczenie przestępczości dokonywanej przez nieletnich w tym ograniczenie przestępczości narkotykowej

ZADANIA

- wzmożenie kontroli i nadzoru pracy dzielnicowych w materii nieletnich już dokonujących czynów karalnych i moralnie zagrożonych,
- cykliczne przygotowanie i organizowanie prewencyjnych akcji policyjnych,
- kontynuacja już wdrożonych prewencyjnych programów zapobiegania narkomanii,
- objęcie wzmożoną służbą patrolową rejonów grupowania się młodzieży w godzinach popołudniowo – wieczornych;

5. aktywizowanie obszarów wiejskich w działaniach: aktywności zawodowej, integracji społecznej, edukacji, kultury i sportu

ZADANIA

- dostosowanie ofert zajęć sportowych i pozalekcyjnych do potrzeb środowiska i bazy,
- wspieranie szkół w organizowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- usprawnienie komunikacji umożliwiającej dostęp mieszkańców wsi do większej aktywizacji ze środowiskiem miejskim;

6. profilaktykę prozdrowotną

ZADANIA

- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- wspieranie programów wychowawczych szkół profesjonalnymi programami edukacyjno – wychowawczymi,
- kontynuacja działalności grup wsparcia i grup samopomocowych,
- kontynuacja działalności świetlicy socjoterapeutycznej i środowiskowej,
- współpraca z Policją i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym,
- organizowanie spotkań z mieszkańcami poszczególnych sołectw mających na celu informowanie o działaniach profilaktycznych;

IX MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca Burmistrza, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Pełnomocnik Burmistrz ds. Profilaktyki oraz inne osoby wskazane przez Burmistrza.

Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz na pół roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

X UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Zmigrodzie
mgr inż. Jan Czyżowicz